

פונעם קוואל

פון היידר

מים חיים מבארם של רבותינו הקדושים
זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

פר' צו - פסח תשפ"א   גליון מס' 10   יו"ל ע"י ת"ת מקור ברוך סערט וז'ניץ בני ברק   בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

א פרייזאָאלע

"והגדת לבנך"

בנהג שבעולם כה היה וכה אמור להיות כמו שכתוב בתורה מצות "והגדת לבנך" נוהגת שהאב מספר לבנו את כל אשר התעלל הקב"ה במצרים, ומרחיב ומתאר לו את קשי השעבוד במצרים ומשם לתאור עשרת המכות, יציאת מצרים, קריעת ים סוף עד לקיום הבטחת הקב"ה לאברהם אבינו בבטח בין הבתרים "ואחרי כן יצאו ברכש גדול", וע"י ספור יציאת מצרים מחדיר האב בבנו אמונה בהשי"ת שהוא שליט בעליונים ובתחתונים, במים וביבשה, בארץ ומתחת לארץ, "ומלכותו בכל משלה!"

אולם אנחנו זכינו ב"ה למלמדים מיוחדים ונפלאים ששלושים יום קדם החג כבר למדו את הילדים את נסי יציאת מצרים בתוספת ד"ת ובאורים בנסח ההגדה, הלכות פסח מהחל ועד פלה, דיני ליל הסדר קדוש והסבה, כוונת מצוה ומרור ועוד ועוד. עד כדי כך שכשאנו באים לספר לילדינו יציאת מצרים הרי הם מוסיפים עלינו ושואלם הם מקימים "והגדת לאביך" ... וא"כ קשה מצות והגדת לבנך, מה תהא עליה? וי"ל כמיש כל המלמד בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו, ואכן נכר שזוהי ההתייחסות של המלמדים לתלמידיהם - בבנים וא"כ נשארת המצוה והגדת לבנך ולנו ההורים לא נשאר אלא לומר "אפלו פלנו חכמים פלנו נבונים פלנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים".

וכאן המקום להודות ולהלל ולשבח למלמדים היקרים והחשובים שמשקיעים במשך כל השנה בכלל ובערב ימים טובים בפרט ללמד את בנינו היקרים תורה ומצוות בשמחה ובהתלהבות למען יעמדו ימים רבים.

וכן במיוחד נצונו לשבח ולתהלה את ימי הקונטנה בערב פסח אשר גם בימים עמוסים אלו, נצלו המלמדים היקרים שיחי את הימים ע"מ להחדיר לבנינו את ההתלהבות והשמחה לקראת ימי הפסח הבעל"ט

אנו תקווה ותפלה פי נזכה במהרה לראות באורו של משיח ונזכה לאכל שם מן הפסחים ומן הזבחים במהרה בימנו אבי"ר.

אפריילעכץ כשרץ פסח!
א.ב.

א גוט ורחץ

קדש ורחץ.....

יש לפרש הסדר שתקנו הקדמונים ליל פסח קדש ורחץ ברפס יחזי מגיד כו' והנה ידוע (שער הלכותים תהלים נ) האדם צריך להיות קדם סור מרע וא"כ עשה טוב, כי אם לא רחץ עדיו מעוונותיו יש ח"ו אחיזה להחיצונים בעשה טוב שלו, וכמו שכתוב (ירמיה ד - ה) נירו לכם ניר ואל תזרעו אל קוצים.

והנה ידוע (זוה"ק ח"ב קפג:) כי המצה היא מיכלא ראסוותא שע"י אכילת המצה מבקש רפואה לנפשו וש"ב בתשובה שלמה במה שעשה עד הנה, וא"כ ע"י המצה הוא בבחי' עשה טוב קדם סור מרע. ואמנם בליל פסח הוא "ליל שמורים לה" ואין חשש שיהיה ח"ו להחיצונים אחיזה בעשה טוב שלו, וזה קדש ורחץ, שבליקלה זו תתחיל לקדש עצמו קדם, שהוא עשה טוב, וא"כ ורחץ שירחץ עצמו מחלאת עוונותיו.

(צמח צדיק)

"וידרך תשובה הורית"

אמרו ז"ל (ע"ז ד:): לא היו ישראל ראויים לאותו מעשה אלא להורות תשובה לרבים, ואמר כ"ק ז"ל על פי מה שאמר האריז"ל דכל הנזהר ממשוהו חמץ מבטח לו שלא יחטא כל השנה, והנה התורה העידה (שמות י"ב - ל"ט) ויאפו את הפצק כו' כי לא חמץ, ולא היה ראוי להם לפי"ז שיצארו להם החטא הזה, אלא ע"כ היא סבה מאת המטבב כל הסבות ברוך הוא, כדי להורות תשובה לרבים

(אמרי ברוך)

א סדר נכאט ביים רעביץ

ליל הסדר בהיכלו הטָהור של מָרן רבינו הקוה"ט זיעוכי"א

אין בלשוננו מלה, לתאר את תכלית העבודה, אשר הגיעה בעת התקדש החג וליל הסדר פרש כנפיו על היקום, אותו לילה אשר ביום יאיר, ובאותו מקום בעלו של אותו צדיק רבנו הקוה"ט, אשר בהגיע אותם רגעי קדש פשט צורה ולבש צורה כאשר מיד לאחר התפלה היו מסדרים את בית המדרש לעריכת הסדר נאכט, ורבנו נכנס בהדרו לבוש בקיטל כאשר מתחת לקיטל היה לבוש רבנו בכגד קדש של רביה"ק בעל ה"מקור ברוך" ז"ע, ראשית נגש רבנו לעבודת סדור הקערה כאשר בכל אחד מסימני הקערה היה מכריז את שמו בנעימה ולאחמ"כ הכריז רבנו קדש קדש קדש ויהי נוהג להוסיף קדש עצמו במתן לה' ביני לביני היה מפזם רבנו את התנועה הק' המיחסת לרביה"ק בעל ה"תורת חיים" ז"ע, לאחר עבודת הקדוש וכוס ראשונה מדי פוסות, היה מכריז רבנו ירחץ ירחץ ירחץ והיה פותח בנגון 'ביה אנא רחיצ'.

"מזגו לו כוס שני וכאן הבן שואל" לאחר שאמר רבנו את הפיקודא בתר דא ואת הנסח הי לחמא עניא, היו מקשים את הקשיות ראשית היה שואל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ולאחריו כל הקהל הק' ורבנו הק' כאב רחמן מחא כף והשיב 'עבדים היינו...' וכך היה אומר את כל ההגדה בנעימה, בנסח המיוחד אשר למשמע און נמס כל לב.

מרגע לרגע גברה ההתרגשות והשמחה של מצוה עד אשר הגיע רבנו לתכלית הלילה מצות אכילת מצה אשר אין לתאר את ההתלהבות והדבקות בעת אשר נטל רבנו את המצות הקדושות וברך 'על אכילת מצה' ובעינים עצומות בדבקות נפלאה היה רבנו אוכל את הכזיתים, אשרי עין ראתה זאת. בעת אכילת הכורך נהגו לשורר את התנועה מ'הפחנים והעם' אשר נאמרת בתפלת המוספין ביום הקדוש זכר למקדש.

אשרי עין ראתה ואשרי און ששמעה את קולו בקדש של רבנו בעת שבא להודות ולהלל לשבח לפאר ולרומם, באמירת ההלל באותו לילה אשר ביום יאיר, באמירת ההלל הגדול ונשמת כל חי אין מלים אשר בהם נוכל לתאר את השתפכות הנפש והמתיקות אשר בהם נאמרו פסוקי ההלל אשרי און ששמעה. בסיום ה"סדר נאכט" היה נעמד רבנו לרקוד 'חסל סדור פסח', וכל העם מודים ומשבחים, אשרי העם שבכה לו אשרי העם שה' אלקיו!

"הדרא דלא אפשר למפרט בשפתיה" – זהו המשפט הקולע והנכון ביותר, בו נשתמש עת נדרשים אנו לתאר ולשרטט את הרגעים המרוממים והנשגבים, להם זכו כל מי שהסתופף בצל קדשו של רבנו בלילה אשר ביום יאיר הסדר נאכט, הקדוש, שמשם היו שואבים רוח הקדש לכל ימות השנה.

"אמת מה נאדר היה מראה בהן" באותם רגעים מלאי הוד בהיות רבנו יושב כמלך בגדוד ועורף את שלחנו הטָהור בליל שמרים הוא לה, וכל העם מתעלים ומתרוממים בעילא דמלכא.

ימי הפסח היו נפתחים במעמד רווי ההוד שאיבת המים שלנו עת פתח רבנו בנגון 'קדשנו במצותה' ופניו להבים והיה מסתובב אנה ואנה בהתלהבות, לקח את הספל בדחילו ורחימו והחל לומר לשם 'חוד ויהי נעם וכו' לאחמ"כ שאב ג' פעמים וכבר את חשוכי הקהל להשתתף במצוה זו.

לאחר תפלת ערבית נערו מעמד בדיקת חמץ, רבנו היה נוהג לבדק כשהקאלפיק חבוש לראשו, ובחורי החמד תלמידי הישיבה שבאו לחסות בצל הקדש לליל הסדר זכו לשמש בשלוחי הקדש ולבדק את החמץ בכל בניני המוסדות.

לקראת סוף זמן בעור חמץ היה רבנו שורף את החמץ והיה נוהג לעמד ולראות את החמץ נשרף בהפטירו "כן יאבדו כל אויבך ה"

איה העט ואיה הסופר שיוכלו לתאר את תבערת האש אשר היתה עולה מאליה, בעת נגש רבנו למלאכת הקדש באפית המצות מצוה, בחצות היום של ערב פסח, היה מגיע רבנו למאפית המצות ראשית השתתף רבנו באפית המצות כששפתיו מרחשות 'לשם מצת מצוה' לשם 'חוד' וכו' ולאחמ"כ היה רבנו נוטל את הסדור בידיו ופותח באמירת ההלל בהשתפכות הנפש ובדמעות רותחות שולגו מעיניו הק' ללא הרף, והיה מתהלך הלך ושוב בין החסידים אשר מסביבים אותו פחומה לראות ולהביט אל נוכח עבודת הקדש, ככה גדול בבית המקדש.

ביותר התגברו הרגשות עת זמר רבנו בקולו המרטיט את פסוקי 'הודו להשם' ו'אנא השם' והיה המתנה לחרדת אלקים אשרי עין ראתה זאת.

אגרת קודש מרביה"ק בעל ה"אהבת שלום" זי"ע

לאנשי שלומו בנאדבורנא מיום י"ג לחדש ניסן תוכו רצוף עניני הכנה לקראת חג הפסח

בעזה"י ב"ה יום י"ג לחדש ניסן אשר יהיה גאולתינו בעזה"י במהרה בימינו אמן.

נקרא לחם עני, היינו הכנעה. ואם נכנע באמת אזי יכול לדבר דבורים קדושים לפני הש"י ב"ה, ולהכי מקרי לחם עני שעונין עליו דברים. וג"כ לחם עני היינו, אם נכנע הוא באמת כמדת עני, אזי יכול לענות עליו דברים.

מחמת זה אשר הוא עת בקור אין לי פנאי להאריך בדברי שלום ורצוי לכבוד אחיי ידידי הנפשי וכלבבי, וזאת תדעו ידיעה נאמנה, בודאי התקשרות שלנו הוא קשר של קיימא למטה ולמעלה בארץ ובחול, ומזה התקשרות ישפע עלינו כל הברכות ישועות ונחמות בכל הני תלתא בבני חיי ומזוני הנפשא ומזוני דגופא אמן, כמ"ש והי' הקשורים ליעקב, והי' לשון שמחה, ומי שיש בו מדת יעקב היינו ענוה בודאי יש לו שמחת הלב בכל עת, ויכול לידי התקשרות באמת, ומזה התקשרות נתעשר יעקב והיה שלם בכל בתורתו ובנפשו ובגופו ובקמונו, כן נזכה פלנו במהרה יחד אמן כ"ר.

ומעתה תקבלו את החג הק' הבע"ל בעזה"י בפשרות הלב ובשמחה, ויהיה לנו ישועות הנפש וגאלת הנפש וגאלת הגוף בהני תלת בבני חיי ומזוני אמן כ"ר.

רב שלום וברכות ישועות ונחמות לכבוד אהוביי ידידי, ידידי ד' וידידי נפשנו, אהובים למעלה ונחמדים למטה, הנצמדים בקירות לפי החפצים להיות יראי ה' באמת, ה"ה אשני"ח נאמנה הקדושה תמימה וישרה ישרי לב דק' נדבורנא יצ"ו, הש"י ב"ה יגביה קרנם למעלה למעלה אמן כ"ר.

המתנה הנחמדת קבלתי בעזה"י, וכעת אשר היא עת בקור, כל או"א צריך לבקר את עצמו שלא יהיה בו מום, כמו שכתוב ומום אין בה, היינו מום של הנפש. ואם ימעט הבית מהיות משה ולקח הוא ושכנו הקרוב אליו, הינו באם שאינו יכול לבקר א"ע, אזי התקנה דבוק חברים, כמ"ש וקנה לה חבר, היינו שיקנה בלבו באמת ובשפלות הלב דבוק חברים, שיהיה כל או"א שפל בפני חברו.

וזהו עקר הפעור חמץ ובעור מומו, היינו המדה המגנה גבהות הלב, אשר היא במשהו. וזהו ערלת הלב של כאו"א. ועל זה רמז מן הש"ה, פי ש"ה גי' ערלה, ושה מורה על שפלות, כמבואר. וכל עניני פסח מורה על שפלות, וע"ז

דברי אהבתך המעטיר ודו"ת בכל עת ומצפה לשמוע בשורות טובות במהרה מכבוד מעלתכם
מנחם מענדיל בהמנוח מו"ה יעקב קאפיל זעללה"ה

הודעה חשובה

עקב אילוצים טכניים לא יצא גיליון לקראת יו"ט שביעי של פסח' ועמכם הסליחה

א פריילעכן כשרן יו"ט

פון טיפן הארץ וזינטשן מזל טוב

לכבוד די געברסטאג

- אהרן משה פרלמוטר - כ"ה ז'
- שלמה פוקס - כ"ה ו'
- יצחק אריה צישינסקי - כ"ה ו'
- מנחם מענדל אקער - מכינה ב'
- יוסף אשר ברנשטיין - מכינה א'
- שמואל ויינרייך - כ"ה ג'

**ומשפע מצוות תפילין
 לכבוד די בר מצוה**

- הבה"ח אליהו יהודה גוטפריד נ"י
- הבה"ח נפתלי טירר נ"י

לאנגע געזונטע יארן

הא לחמא עניא

טעם שמתחילין ההגדה הא לחמא עניא בלשון ארמי, דאיתא בגמ' אל ישאל אדם צרכיו בלשון ארמי מפני שמלאכי השרת אין מבידין אותו והמלאכים מביאין התפלות לקובה, ובחולה ידוע שהשכינה היא על ראשו, ע"כ מתיר להתפלל אף בלשון ארמי, ובלייל פסח איתא בזוה"ק שע"י הספור יציאת מצרים בא הקב"ה ופמליא דיליה לבתי בניי לשמע הספור, ע"כ אין צרכין למלאכים, ע"כ מרמזין זה בתחלת הסדר, שהקב"ה בא בלייל זה בתוך ביתו.

(ערוגת הבושם)

הא לחמא עניא

איתא בקדמונים הטעם שאומרים אותו בלשון תרגום, כדי שלא יקנאו בנו המלאכים. וי"ל אמאי דוקא בליילה זה יקנאו בנו המלאכים. וי"ל עפ"י הא דאיתא בגמ' (קדושין ל"ח.) דישראל הרגישו בעוגות שהוציאו ממצרים טעם מן, שהוא לחם שמלאכי השרת אוכלים. וכפי שבהוציאנו ממצרים הטעימנו הקב"ה טעם מן במצה, יכול להיות שגם עתה יעזרנו ה' לטעם טעם מן במצה. וכדי שלא יתקנאו בנו המלאכים כי הוא לחמם, תקנו לומר פיסקא זו בלשון תרגום, שאין מלאכי השרת מכירים בו.

(מהרי"ד מבעלזא)

כל דכפין ייתי ויכול

מדוע אנו פותחים את הדלת בשפוף חמתך לאחר הסעודה, ואין אנו פותחין את הדלת באמירת כל דכפין לפני הסעודה, כיצד מזמנין אורחים גדלת נעילה. וי"ל שאמירת כל דכפין ייתי, יש בה גם משמעות רוחנית, כי בלייל הסדר נפתח שער להשגות מרוממות ולא זו בלבד שאפשר להשיגו, אלא שאנו מזמנין להבנס ולקבל מלא חפנים, כל דכפין ייתי, אבל תנאי אחד יש, שאם הדלת נפתח בעצמנו שנוכח שאין אנו עוצלניו בעלמא.

(זר זהב)

ואלו לא הוציא הקב"ה וכו' הרי אנו ובנינו וכו'

ולכאורה תבת הרי צריכה באור, ונראה דכל הנסים שנעשו לאבותינו במצרים הם לדורות לכל איש ישראל, בפרט לעובר ה' שיש לו כמה מיני מצרים מסט"א בעבודת הבורא, לכן מזכירין יציאת מצרים בכל יום, וזהו הפי' הרי אנו ובנינו משעבדים, דבלאו הכי הרי אנו מרגישין עדין הגלות ע"י כל המכשולות והמסטינים שיש לאדם בעבודת השי"ת.

(שפת אמת)

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע וכו'

עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית. לפי מה דאיתא בפה"ק מאת אדמו"ר הצדיק מהר"מ מרימאנאו וי"ל אשר הצדיקים האלו היה כל אחד דירתו רחוקה מחברו, וכל אחד ואחד היה תופס ישיבה בפני עצמו, ועכ"ז נתאספו כלם יחד על חג הפסח הקהה ותלמידיהם לספר יצי"מ ברב עם, עיי"ש.

וז"ש שאמרו רבותינו, ללמד לנו דרך מוסר, כי בעונותינו הרבים היציה"ר עושה פרוד לבבות רח"ל, ואם לפעמים מתאספים הצדיקים יחד וגם תלמידיהם עמיהם, אז כל כת וכת מהתלמידים אומרים אשר אף רבם הוא הראש ונקרא רבי, ומטילין דפי בצדיקים אחרים, וכן כת שני אומר מהפוף להפוף, ונעשה מזה פרוד לבבות חלילה, על כן ספר לנו המגיד, אשר לא כן היה אז בשעת אסיפת הצדיקים הללו, כי באו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו, הינו כל אחד ואחד היה מחזיק את כלם להיות רבם בלי שום פרוד לבבות ח"ו וזהו האחדות הפשוט והגמור, ע"כ אמרו הגיע זמן קריאת שמע שהוא בחינת אחד, באחדות הגמור בלב אחד בבחי' ואהבת לרעהו כמוד.

(אמרי נועם)

